

ادب

تالیف

محمد علی فیضی

مؤسسه ملی مطبوعات امری

۱۲۹ ابیغ

اوب

حضرت بهاء الله میفرمایند .

” یا حزب الله شما را با ادب وصیت مینمایم و اوست در
مقام اول سید اخلاق ” .

طوبی از برای نفسیکه بنور ادب منور و بطراز راستی
مزمین گشت دارای ادب دارای مقام بزرگ است .
امید آنکه اینمظالم وکل بآن فائز و بآن متمسک و بآن
متشبث و بآن ناظر باشیم . اینست حکم محکم کسه
از ظلم اسم اعظم جاری و نازل گشته .
(لوح دنیا)

فرشته خوش خیمالی را از دوران طفولیت می شناسیم
که پرتو انوار کمالش راهمیشه در جان و روان خود احساس
نموده و درخشندگی جمال دل آرایش را در گفتار و رفتار
خود مشاهده کرده ایم .

این فرشته نیکو سرشته از دوستان قدیم و یاران ندیم

است نامش ادب و دوستدارانش را مودب خوانند رویها
همه سوی او و دلها در جستجوی اوست .

از خدا خواهیم توفیق ادب

بی ادب محروم ماند از لطف رب

بی ادب تنها نه خود را داشت بد

بالکه آتش بر همه آفاق زد

از ادب پر نور گشته است این فلک

وز ادب معصوم و پاک آمد ملک

جوانان عزیز کلمه ادب چقدر زیبا و پسندیده

است . گوش جان شما از خرد سالی بآن آشناست یعنی
از همان ایامی که هنوز زبان باز نکرده اید پدر و مادر
کلمه ادب را بگوش شما خوانده اند و چون به سنی بالاتر
رسیده اید که استعداد فهم و تشخیص معانی در شما
بیشتر شد باز هم اولیای شما از تکرار این کلمه پرمعنی
خسته نشده و با ذکر جملاتی در خور فهم شما . شما
را به تخلق باین اخلاق پسندیده آشناتر ساخته اند
و چون بدبستان قدم گذاشتید اولین کلمه‌ئی که از آموزگار

شنیده اید ادب است و همه بخاطر دارید که سفارش و توصیه آموزگار در اولین درس خود آنستکه اطفال عزیز شما هر قدر با ادب باشید در نظر خداوند عزیزترید . بکشید در همه حال مؤدب باشید .

و همچنین استاد تعلیم خط اولین سرمشقی که برای شما نوشت که با دقت بخوانید و از روی آن بخط خود بنویسید این بود :

(ادب مرد به زدولت اوست) و (با ادب باش تا در پشوی)
 شما جوانان عزیز خوشبختانه نونهالان گلشن توحید و پرورده آغوش محبتید علاوه بر آنچه که در باره ادب از پدر و مادر خود شنیده و یا از استاد و آموزگار در مدرسه آموخته اید و در کلاسهای درس اخلاق از مربیان خود فرا گرفته اید همه روز در حال توجه و مناجات این کلمات دلنشین را بر زبان میآورید :

" پروردگارا آمرزگارا . خطا ببخش عطا بده گناه بیامرز ما را آداب رحمانی بیاموز "

و نیز در درس اخلاقی خود خوانده اید که حضرت

بهاء الله میفرمایند :

" اَنَا اخْتَرْنَا لِرَبِّ وَجَعَلْنَا سَجِيَّتَهُ الْمُقْرَبِينَ أَنَّهُ
ثَوْبٌ يُوَافِقُ النُّفُوسَ مِنْ كُلِّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ طَوْبِي لِمَنْ جَمَلَهُ
طِرَازَ هَيْكَلِهِ وَيَلْ لِمَنْ جَعَلَ مَحْرُومًا مِنْ هَذَا الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ . "

مضمون بیان مبارک اینست که میفرمایند : ما ادب را
برگزیده و آنرا اخلاق و صفت مقربین درگاه الهی قرار
داریم . ادب جامه ایست که موافق اندام جمیع مردم از
کوچک و بزرگ است خوشا بحال کسیکه آنرا زینت هیكل
خود قرار داد و وای بحال کسیکه محروم از این فضل
بزرگ گردید .

شما جوانان عزیز درست به این بیان مبارک وقت
نمائید ادب جامه ایست که بر اندام و هیكل اهل عالم
موافق و موزون و برازنده است این خلعت و تشریف
آدمیت است تار و پودش از حقایق و معانی و قماشش
از کاکارگاه الهی و خیاطش دست قدرت ربانی است . جامه
ایست زیبا هیچوقت مندرس و کهنه نشود آلودگی

نمی پذیرد و بعبارت دیگر همیشه بر قامت شما رسا و مند
روز است و شما را بضرر و زیان از مد افتادگی گرفتار
نمیسازد تا توانید خود را باین لباس زیبا که مقدس و منزه
از هر رنگ است بیارائید و هر زحمتی را در این راه زحمتی
دانسته و آنرا بر خود هموار سازید .

مکن زغمه شکایت گه در طریق ادب
براحتی نرسید آنکه زحمتی نکشد

حال که تا اندازه بی با اهمیت این سجدیه الهی و
اخلاق ربانی واقف گشتید قدری نیز در باره مفهوم و معنی
این کلمه مبارکه صحبتی بداریم شما بخوبی میدانید که
انسان در هر سن و سالی که باشد ناگزیر از معاشرت
و ارتباط با دیگران است . اگر این ارتباط و معاشرت
در محیط خانه و خانواده باشد . با افراد عائله و
بستگان است و اگر در محیط خارج از خانه در کوچه و
خیابان و معابر عمومی باشد با افراد عامه مردم است

و اگر در محیط مدرسه باشد با هم کلاس هم
 و اولیای مدرسه است این همبستگی و ارتباط به
 محیط خواه در خانه در بین افراد عاقله و خواه
 در محیط خارج از منزل در بین مردم و خواه در محیط
 مدرسه در تماس و برخورد با دانش آموزان و اولیای مدرسه
 باشد وظایفی را بوجود می آورد که از نظر ادب و انسانیت
 بر عهده شما است که آنوظائف را به بهترین وجه انجام
 دهید .

یقین است که تمام افراد در هر محیطی که زندگی
 مینمایند دارای حق و حقوقی هستند که شما نیز از این
 حق مانند دیگران بهره مند میباشید کسانی که با شما تماس
 دارند متوقعند که حقوق حقه آنها در این تماس و ارتباط
 محترم شناخته شود حال اگر شما این وظیفه خود را نسبت
 بکسانی که در کنار شما زندگی میکنند نوعی ادا نمائید که
 در گفتار و کردار خود حقوق آنها را محترم بشمارید بطوریکه
 کوچکترین اثری از تحقیر و توهین به شخصیت آنها نباشد
 شما وظیفه خود را در باره رعایت ادب بجا آورده و بعنوان

یکنفر جوان مؤدب و وظیفه شناس شناخته میشود .
 روح و جان این فضیلت اخلاقی بطور خلاصه در اعمال
 و رفتار شما در موقعیکه بحقوق دیگران احترام میگذارید
 و یاد رگفتار و مبارزه کلمات که در هنگام مصاحبه با دیگران
 با روح محبت و شفقت بعمل میآورید منعکس خواهد بود .
 و همین فضیلت اخلاقی است که پایه و اساس ارتباطات
 محبت آمیز انسانرا در ادب معاشرت . آداب مشهورت
 آداب نطق و بیان — تشکیل داده که شرح جزئیات آن
 در این جزوه مختصر میسر نیست .

رعایت ادب در محیط خانه

در محیط خانه شما باید رومادر و خواهران و برادران
 خود بسر هیبرید و مجموعه^۱ خانواده^۲ را تشکیل میدهید
 که هر یک از افراد آن حق استفاده از مزایای زندگی
 در محیط خانه را دارند همه شما مقتضی است بحقوق
 یکدیگر احترام بگذارید بزرگترها رعایت حال کوچکتران

را با کمال محبت بنمایند و کوچکتران نیز احترام بزرگترها را بر خود فرض بدانند . مخصوصاً رعایت حقوق والدین یعنی پدر و مادر که دو رکن عظیم خانواده میباشند بر فرزندان واجب و ضروری است . اینها هستند که جمیع وسایل آسایش فرزندان خود را فراهم نموده و با راهنمایی ها و نصایح مشفقانه خود همه را دلالت بخیر و سعادت مینمایند . بنابراین شما در حالیکه از حقوق خود در این عائله و محیط خانواده استفاده برده و بهره مند هستید لازم است شما نیز بوظایف ادب و حق شناسی خود قیام نموده حقوق هر یک از افراد دیگر خانواده را بجای خود محترم بدانید .

رعایت ادب در محیط خارج

—————

در محیط خارج از خانه موقعی که از کوچه و خیابان عبور مینمائید ملاحظه میکنید که دیگران هم در کنار شما عبور نموده و محل کار و یاد مرسه میروند . همچنانکه متوقعید سایرین

مانع از راحتی و آسایش و عبور شما نشوند شما هم بوظایفه خود رفتار نموده هیچگونه مزاحمتی برای دیگران بوجود نیارید .

کشی
و مقررات عبور و مرور را که در خیابانها نمودار و خط شده رعایت کنید و به چراغهای سبز و قرمز در سر چهارراهها توجه نمائید و هیچوقت از نظامات و مقررات تخلف ننمائید که ناچار بشما تذکر بدهند و اگر احیاناً شخصی از حلیه ادب عاری و باینوظیفه انسانی آشنا نبود و مزاحمتی برای شما بوجود آورد شما معارضه بمثل ننمائید و در این موقع گفتار لقمان حکیم را بیاد آورید که از او پرسیدند ادب از که آموختی گفت از بی ادبان که آنچه از آنها در نظرم ناپسند آمد دوری اختیار نمودم .

و این نکته برای شما جوانان عزیز بهائی قابل توجه است که جوانان عزیز بهائی بایستی از هر جهت ممتاز و در بین مردم مشارالبنان باشند و در جمیع کارهای خود باین بیان مبارک که دستور العمل الهی و سبب رفاه و آسایش و بلند شدن قدر و مقام شما در جامعه می باشد

توجه داشته باشید میفرمایند :

” کونوا قدوة حسنة للناس وصحيفة يتذکر بها ”

الاناس ”

یعنی پیشوای نیکوئی برای عامه مردم باشید و نوشته‌ای که از خوانندگان آن مردم متذکر و متنبه گردند در این صورت شایسته است که شما در همه حال پیشوای خوبی باشید. برای دیگران باشید حتی از جهت لباس و اصلاح و آرایش سروصورت رعایت آداب بهائی را که ساده‌گی و بی‌پیرایه‌گی است بنمائید .

اگر چه در امر مبارک اختیار لباس و اصلاح سروصورت بدست خود افراد است و کسی را حق اعتراض نیست ولی رعایت این نکته دقیقه را باید نمود که لباس و آرایش سروصورت باید طوری باشد که مورد تمسخر و ریشخند دیگران قرار نگیرید .

رعایت ادب در محیط مدرسه
 ~~~~~

در محیط مدرسه و سرکلاس سایر شاگردان و همکلاسیها
 شما نیز مانند شما حق استفاده از درس استاد و معلم را
 دارند ادب شما مقتضی است که نظم کلاس را رعایت
 نموده و حد اکثر استفاده از درس استاد بنمائید و احیاناً
 اگر دیگران باین مسئله توجهی نداشته به درس استاد
 ارزشی ندهند و یا باعث بی نظمی شوند شما ابداً شرکت
 و در حالت ننموده و احترام استاد را همیشه منظور داشته
 باشید برای شما جوانان بهائی اینمطلب قابل دقت
 است که غالباً در هر کلاسی از مدرسه بین تلامیذ
 رقابتهائی است که هر کدام مایلند دیگری را عقب زده و
 خود جلوتر از سایرین قرار گیرند و این احساس برتری جوئی
 گاهی از حد اعتدال تجاوز نموده مانع از نظم و
 عواطف و احساسات تعاون و تعاضد میگردد یعنی
 شاگردی که در فهم مطالب قوی و سریع الانتقال است

بشاگرد ضعیف که احتیاج به کمک دارد توجهی ننموده بلکه خوشحال میشود که خود از اوسبقت گرفته و اورا عقب سر گذاشته است . ولی احساسات و عواطف خیرخواهانه و روح تعاون و تعاقد که در همه حال ناشی از ادب الهی و رحمانی است شما را از این نوع رقابتها که از اعتدال تجاوز نموده و مانع از بروز عواطف انسانی است منع نموده و شمارا به کمک و دستگیری از شخص ضعیف در هر حال و مقامی که باشد تشویق مینماید .

حضرت بهاء الله میفرمایند :

” امروز انسان کسی است که بخدمت جمیع

من علی الارض قیام نماید ”

* * *

* * *

*

چشم و چراغ جامعه بوده و موجب ترقی و تعالی تمدن مادی
 در بین اقوام و ملل گشته اند و در نتیجه زحمات آنها است
 که هر روز ارمغان جدیدی از کشفیات و اختراعات بجا
 بشریت تقدیم میگردد . قدر و ارزش هر ملت بوجود
 دانشمندان است هر چه تعداد آنها افزون تر قدر و
 قیمت آن ملت بیشتر و از همگنان پیشتر است و بقول شیخ
 اجل سعدی علیه الرحمه .

وجود مردم دانا بسان زرطلبی است

بهر کجا که رود قدر و قیمتش دانند

مخصوصاً علما و دانشمندانی که در ظل امر مبارک مستظل

و در شئون مختلفه زحماتی کشیده و آثاری از خود بیادگار

گذاشته اند که معرف مقامات روحانی و علمی آنها است

قلم اعلی در کتاب اقدس در وصف این نفوس میفرماید :

” طوبی لکم یا معشر العلماء فی البهائم تالله انتم

امواج البحر الاعظم وانجم سماء الفضل والویة

التصربین السموات والارضین . انتم مطال سع

الاستقامة بين البريه ومشارك البيان لمــــ
 في الامكان طوبى لمن اقبل اليكم ويل للمفرضين

مضمون بيان مبارك اينست که ميفرمايند :

خوشا بحال شما ای گروه علما و دانشمندان بهائى
 قسم بخدا شما موجهای دریای اعظم وستارگان آسمان
 فضل و بیرقهای فتح و ظفر در بین آسمانها و زمینها
 هستيد شما محل طلوع استقامت و پایداری در بین
 خلق و مشرقهای بیان از برای نفوس میباشيد خوشا بحال
 کسیکه بشما رو کرد و ای بحال اعراض کنندگان . بنا بر این
 احترام علما و دانشمندان یکی از لوازم ادب بهائى
 است حتی نسبت بکسانی که يك حرف بشما آموخته اند .
 حضرت علی ابن ابیطالب فرمود :

” من علمنی حرفاً قد همیرنی عبداً ”

یعنی هرکس يك حرف بمن آموخت مرا بنده خود گردانید .

—————

—————

رعایت ادب و احترام نسبت
به بزرگسالان

حضرت عبدالبهاء میفرمایند :

” اصاغر باید رعایت احترام اکابر کنند و اکابر باید

عنایت و مهربانی در حق اصاغر نمایند ” .

جوانان باید خدمت و حرمت پیران نمایند و پیران
باید محافظت و رعایت جوانان نمایند این حقوق متبادله
است نه چنان باشد که هر کس خود رأی و مستقل الفکر
باشد .

بنابر بیانات مبارکه فوق یکی از مسائل مهمه ادب دینی
شما آنستکه احترام بزرگسالان را در همه حال رعایت
نمائید بلکه در بسیاری از موارد شایسته است شما از حقوق
و حقوق خود برای رعایت احوال آنان بگذرید و آنها را بر
خود مقدم بشمارید موارد اینگونه گذشتهها بسیار است و
خود شما بهتر تشخیص میدهید مثلا گاهی در بعضی از

مجالس و محافل مشاهده مینمائید که شخص مسن وارد مجلس شد و صندلی برای نشستن او خالی نیست در این موقع مقتضی است که فوراً از جایگاه خود برخاسته و صندلی خود را با تقدیم دارید و یا هنگامی که میخواهید در اتوبوس سوار شوید و یا در داخل اتوبوس سوار شده اید و بصندلی خالی دست یافته اید حق تقدم خود را به بزرگسالان بدهید و خلاصه آنکه در جمیع موارد رعایت احترام اینگونه نفوس بر شما لازم است .

رعایت احترام معلمین و مربیان و مشوقین

کلاسهای درس اخلاق

مممممممممممممممممممممم

کلاسهای دروس اخلاقی از قدیم ترین تشکیلات مفید جامعه بهائی است که حالا در این ایام مورد تأسی و پیروی دیگران قرار گرفته است . در این کلاسهاست که شما بآموختن مسائل مهمه اخلاقی و معارف امری شغول میشاید البته تا بحال بخوبی تشخیص داده اید که

هدف عالی و مقصود نهائی از این تشکیلات مفیده تخلق
 باخلاق بهائی و اکتساب کمالات و آداب الهی است
 مربیان محترم و مشوقین و تمام نفوس مقدسی که در این
 سبیل خدمت مینمایند راهنمای شما باین مقصد اعلی و
 هدف آسانی میباشند لذا بر شما حق بزرگی دارند و شما
 را با راهنمایی های پدرانه و نصایح مشفقانه به صفات
 و اخلاق نیک هدایت نموده از معارف و معلومات امری آگاه
 و پیرانتباه مینمایند . بر شماست که قدر این نعمت را دانسته
 و فرصتهای گران بهای ایام و روزگار جوانی را که نعمت
 فراغت بال و آسوده گی خیال برای شما فراهم است
 غنیمت بشمارید و به اندوختن ذخائر معنوی بپردازید .
 بدیهی است روزی خواهد رسید که خود شما به مقام
 معلمی و راهنمایی جوانان آتیه در کلاسهای درس اخلاق
 برگزیده شده مورد استفاده قرار خواهید گرفت در آنوقت
 است که از ذخائر اندوخته خود و تجربیات و معلومات مفیده
 خویش را بهره مند خواهید ساخت .